

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту

Кафедра управління комерційною діяльністю залізниць

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Віктор МИРОНЕНКО

« 01 » 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ КОМПАНІЄЮ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: J «Транспорт та послуги»

Спеціальність: J7 «Залізничний транспорт»

Освітня програма «Транспортні технології на залізничному транспорті»

Тип дисципліни: вибіркова

Мова викладання: українська

Київ
НТУ
2025

Робоча програма з дисципліни «Антикризове управління транспортною компанією» для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 «Залізничний транспорт», освітньою програмою «Транспортні технології на залізничному транспорті».

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:

науково-методичної комісії спеціальності J7 Залізничний транспорт
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри управління комерційною діяльністю залізниць
протокол № 1 від 01 вересня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного
транспорту
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>J Транспорт та послуги</i>	<i>Вибіркова</i>	
	Спеціальність <i>J7 Залізничний транспорт</i>		
Модулів – 2	Освітня програма <i>«Транспортні технології (на залізничному транспорті)»»</i>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – <i>Не передбачено навчальним планом</i>		1	1
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		2	2
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти (з індивідуальним завданням включно) – 3	Рівень вищої освіти <i>Другий (магістерський)</i>	Лекції	
		<u>30</u> год.	<u>6</u> год.
		Практичні, семінарські	
		<u>15</u> год.	<u>6</u> год.
		Лабораторні	
		= год.	= год.
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		<u>75</u> год.	<u>108</u> год.
		Індивідуальне завдання (не передбачене навчальним планом)	
		= год.	= год.
Вид контролю:			
екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить:
 для денної форми здобуття вищої освіти – 37 % / 63 %;
 для заочної форми здобуття вищої освіти – 10 % / 90 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань про ризики та кризи у транспортних компаніях, опанування методів їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації, засвоєння підходів до прийняття ефективних управлінських рішень в умовах кризових ситуацій, у тому числі з урахуванням нових викликів (пандемії, цифровізація, безлюдні технології)..

Завдання вивчення дисципліни: дати студенту теоретичні знання, необхідні для оцінювання ризиків та розроблення ефективних планів запобігання ним, пом'якшення їх наслідків з урахуванням можливостей та особливостей окремих видів транспорту, транспортної інфраструктури, компаній, а також використання, у необхідних випадках, інтермодальних, мультимодальних перевезень, безлюдних технологій, математичних моделей процесів управління та прийняття рішень.

Міждисциплінарні зв'язки

Попередньо вивчають: «Проектний аналіз», «Транспортно-експедиторська діяльність», «Методи прийняття рішень», «Економіка транспорту», «Охорона праці в галузі та цивільний захист», «Управління ризиками та кризами в транспортних системах».

Паралельно вивчають: «Системний аналіз транспортних процесів», «Управління безпекою на транспорті», «Мультимодальні вантажні перевезення», «Мультимодальні пасажирські перевезення», «Методи наукових досліджень та інтелектуальна власність», «Дослідження соціо-технічних систем»

Послідовно вивчають: науково-дослідна практика та виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи, у межах яких знання з антикризового управління можуть бути використані для аналізу реальних кризових ситуацій, розроблення рекомендацій та впровадження практичних рішень у транспортних компаніях і системах.

Компетентності та результати навчання

Шифр за ОП	Шифр компетентностей																			
	Загальні								Спеціальні (фахові)									ОП		
	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ЗК 06	ЗК 07	ЗК 08	ФК 01	ФК 02	ФК 03	ФК 04	ФК 05	ФК 06	ФК 07	ФК 08	ФК 09	ФК 10	ФК 11	ФКС 12
ОК4	+	+	+		+		+	+	+	+		+	+		+	+			+	+

Шифр за ОП	Програмні результати навчання														
	РН-01	РН-02	РН-03	РН-04	РН-05	РН-06	РН-07	РН-08	РН-09	РН-10	РН-11	РН-12	РН-13	РН-14	ПРНС-15
ОК4	+		+	+		+	+					+	+	+	+

Випускник, за допомогою вивчення дисципліни, повинен набути здатність генерувати нові ідеї (креативність);

вибирати та застосовувати на практиці методи дослідження, оцінювання та мінімізації впливу ризиків на функціонування транспортних систем та компаній, інтерпретувати результати та робити висновки щодо оптимальності рішень, що приймаються у управління транспортними системами в умовах ризиків та криз;

управляти пасажирськими та вантажними перевезеннями за видами транспорту в умовах ризиків та криз;

вибирати необхідні положення із законодавчих актів та стандартів, інших нормативних документів, необхідних для побудови системи керування ризиками транспортної компанії;

ідентифікувати та оцінювати нові виклики та можливості для ефективного управління ризиками та кризами, що впливають на функціонування транспортних систем;

використовувати сучасні комп'ютерні програмні продукти у сфері транспортних систем та технологій, оптимізувати параметри транспортних систем та транспортних технологій за різними критеріями ефективності на основі їх математичних моделей, з урахування факторів ризику.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи антикризового управління та історичний досвід подолання криз у транспортних системах

Тема 1. Кризи як атрибут розвитку систем та «хвороби росту» організацій

Сутність понять «криза», «ризик», «антикризове управління». Види криз у соціально-економічних системах. Причини виникнення криз у транспортній галузі. Ознаки та цикли розвитку криз. Концепція «хвороб росту» організацій.

Тема 2. Залізниці США – історія криз та успіху

Етапи становлення американських залізниць, головні кризи їх розвитку. Причини банкрутств та реформування. Державна політика підтримки галузі. Висновки для сучасних транспортних компаній України.

Тема 3. Вплив криз на транспортні системи. Види та причини криз у транспортних системах

Соціально-економічні, технологічні, політичні та екологічні чинники криз. Наслідки криз для транспортної інфраструктури, перевізників та споживачів послуг. Системна класифікація ризиків транспортних компаній.

Тема 4. Особливості антикризового управління на транспорті

Принципи та методи антикризового управління. Структура управління ризиками на транспорті. Роль державного регулювання та корпоративних стратегій. Особливості функціонування транспортних систем у кризових умовах (воєнні дії, пандемії, енергетичні та ринкові шоки).

Модуль 2. Методи, моделі та інструменти антикризового управління транспортними компаніями

Тема 5. Антикризове управління та планування протидії кризам.

Фази антикризового управління. Планування дій у надзвичайних ситуаціях. Методи оцінювання ризиків і визначення пріоритетних загроз. Алгоритми прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Розроблення плану антикризового управління. Ідентифікація криз, загроз і шансів розвитку компанії

Методика побудови антикризових планів. SWOT- і PEST-аналіз. Оцінка внутрішнього потенціалу компанії. Визначення можливостей розвитку під час кризи. Використання систем підтримки прийняття рішень.

Тема 7. Математичні моделі кризових ситуацій і управління ризиками

Формалізація опису кризових ситуацій. Побудова математичних моделей кризових процесів. Параметри та критерії оптимізації. Приклади застосування моделей для прогнозування і мінімізації втрат транспортних компаній.

Тема 8. Системи управління якістю як інструмент попередження криз

Сутність систем менеджменту якості. Вимоги стандарту ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Впровадження системи управління якістю у транспортній компанії як елемент запобігання кризам і підвищення стійкості бізнес-процесів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи антикризового управління та історичний досвід подолання криз у транспортних системах												
Тема 1. Кризи як атрибут розвитку систем та «хвороби росту» організацій	16	4	-	2	10	-	19	1	-	1	17	-
Тема 2. Залізничі США – історія криз та успіху	12	4	-	-	8	-	14	0	-	0	14	-
Тема 3. Вплив криз на транспортні системи. Види та причини криз у транспортних системах	14	4	-	2	8	-	13	1	-	1	11	-
Тема 4. Особливості антикризового управління на транспорті	12	2	-	2	8	-	12	1	-	1	10	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	58	14	-	8	36	-	58	3	-	3	52	-
Модуль 2. <u>Методи, моделі та інструменти антикризового управління транспортними компаніями</u>												
Тема 5. Антикризове управління та планування протидії кризам	16	4	-	2	10	-	18	1	-	1	16	-
Тема 6. Розроблення плану антикризового управління. Ідентифікація криз, загроз і шансів розвитку компанії	12	4	-	-	8	-	13	1	-	-	12	-
Тема 7. Математичні моделі кризових ситуацій і управління ризиками	16	6	-	2	8	-	16	1	-	1	14	-
Тема 8. Системи управління якістю як інструмент попередження криз	10	2	-	1	7	-	11	-	-	1	10	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	58	16	-	7	35	0	58	3	0	3	52	0
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4	-
Загальна кількість годин	120	30	-	15	75	-	120	6	-	6	108	-

5. Семінарські заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

6. Практичні заняття

Теми практичних занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
№1. Визначення точки беззбитковості діяльності транспортної компанії (до теми 1)	2	1
№2. Продуктивність транспортної компанії – зменшення ризику фінансової кризи (до теми 3)	2	1
№3. Аналіз рикладу посібника з антикризового управління (до теми 4)	2	1
Модульний контроль 1	2	
№4. Оцінка стабільності роботи транспортної компанії в умовах можливих криз (до теми 5)	2	1
№5. Оцінка ризиків залізничних перевезень вантажів (до теми 7)	2	1
№6. Аналіз управління якістю та ефективністю експортних залізничних перевезень України (за матеріалами Укрзалізниці (до теми 8)	1	1
Модульний контроль 2	2	
Усього годин	15	6

7. Лабораторні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до практичних занять	9,6 (<i>години на підготовку до кожного заняття</i>)	33 (<i>години на підготовку до кожного заняття</i>)
ПМК – підготовка до модульного контролю	4	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	4
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проєкт, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	-	-
Усього годин	75	108

Орієнтовні теми презентацій з дисципліни «Антикризове управління транспортною компанією»

1. Кризи в транспортних компаніях: причини, види та цикли розвитку
2. «Хвороби росту» організацій та їх вплив на ефективність транспортних систем
3. Історичний досвід подолання криз у залізничному транспорті США та Західної Європи
4. Вплив політичних, економічних і технологічних чинників на транспортні компанії в кризових умовах
5. Системна класифікація ризиків та кризових ситуацій у транспортному бізнесі
6. Методи антикризового управління та стратегічне планування у транспортних компаніях
7. Побудова антикризових планів у транспортних компаніях: SWOT і PEST-аналіз
8. Математичне моделювання кризових ситуацій у транспорті: приклади та методи прогнозування
9. Оцінка фінансової стійкості транспортних компаній під час криз
10. Системи управління якістю (ISO 9001) як інструмент запобігання кризам
11. Мультимодальні та інтермодальні перевезення як механізм зменшення ризиків
12. Інноваційні та цифрові технології для підвищення стійкості транспортних систем
13. Антикризові підходи до організації експортних та імпорتنих залізничних перевезень
14. Стратегії взаємодії транспортних компаній із державними та регуляторними органами у кризових ситуаціях.

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

10.Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анотування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проєктів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проєкти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проєктування, моделювання).

11.Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – екзамен у письмовій формі.

12. Розподіл максимальної кількості балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контроль протягом семестру								Модуль 3 (ІЗ)	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Модуль 1				Модуль 2						
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять, виконання практичних робіт – <u>20</u>; - виконання завдань для самостійної роботи – <u>10</u>; - модульна контрольна робота № 1 – <u>15</u>; - модульна контрольна робота № 2 – <u>15</u>. 								Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять, виконання практичних робіт – <u>40</u>; - виконання завдань для самостійної роботи – <u>20</u>. 								Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом		

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів, зокрема за модулем 3 – не менше 12 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю (екзамену / заліку).
6. Інше.

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління транспортною компанією» / В.К. Мироненко, К.: ДУІТ. – 2025. – електронний вид.

Методичні вказівки до практичних занять, розрахункових робіт з дисципліни «Антикризове управління транспортною компанією» / В.К. Мироненко, К.: ДУІТ. – 2025. – електронний вид.

Методичні вказівки до самостійної підготовки з дисципліни «Нові виклики для управління ризиками та кризами в транспортних системах» / В.К. Мироненко, К.: ДУІТ. – 2020. – 23 с. – електронний вид.

14. Рекомендована література

Базова

1. Rodrigue J.-P. The Geography of Transport Systems / Jean-Paul Rodrigue, Claude Comtois, Brian Slack. – 5th ed. – New York: Routledge, 2020. – 456 p. – ISBN 978-0-367-36463-2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://transportgeography.org/contents/chapter1/what-is-transport-geography/transport-system-overview/>
2. ISO 31000:2018. Risk management — Guidelines. — International Organization for Standardization, 2018. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.iso.org/standard/65694.html>
3. ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику (ІЕС/ISO 31010:2009, IDT). — Київ: Мінекономрозвитку України, 2013. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://metrology.com.ua/ntd/skachat-iso-iec-ohsas/eea/dstu-ies-iso-31010-2013/>
4. Кухта П. В. Кризи, їх причини та наслідки // Ефективна економіка. — 2012. — № 10. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1439>

Додаткова

5. U.S. Bureau of Transportation Statistics. U.S. Ton-Miles of Freight (BTS Special Tabulation) (Millions). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bts.gov/us-ton-miles-freight>

6. Association of American Railroads. A Railroad Short History Fact Sheet. – Washington, 2020. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aar.org/wp-content/uploads/2020/08/AAR-Railroad-Short-History-Fact-Sheet.pdf>

7. Eurostat. Statistical Office of the European Union: Official website. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>

8. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

2. АТ «Укрзалізниця». Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>

3. Електронний архів наукових періодичних видань України / НБУВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

4. Електронна бібліотека НБУВ. Асамблея (НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/asambleya/asambl.php>